

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos CPO LT direktoriaus

2022 m. gruodžio __ d. įsakymu Nr. __

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS CPO LT ANTI KORUPCINĖS APLINKOS STIPRINIMO 2023-2025 M. PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešosios įstaigos CPO LT (toliau – CPO LT) Antikorupcinės aplinkos stiprinimo 2023–2025 metų programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis:

1.1. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu;

1.2. 2022–2033 metų nacionaline darbotvarke korupcijos prevencijos klausimais;

1.3. Antikorupcinės vadybos sistema LST ISO 37001:2016 „Antikorupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės (ISO 37001:2016)“ (toliau - AVS);

1.4. CPO LT kokybės ir antikorupcinės vadybos politikos aprašu.

2. Korupcija – plačiai paplitęs reiškiny. Ji kelia didelį socialinį, moralinį, ekonominį ir politinį susirūpinimą, kenkia geram valdymui, stabdo plėtrą ir iškraipo konkurenciją. Ji griaua teisingumą, kenkia žmogaus teisėms ir trukdo siekti valstybės gerovės. Korupcija didina neefektyviai naudojamų valstybės lėšų sąnaudas, prekių ir paslaugų kainas, jos apsuptyje prastėja produktų bei paslaugų kokybė, žlugdomas pasitikėjimas valstybės institucijomis ir trukdoma sąžininga, ir efektyvi rinkų sąveika.

3. Paprastai korupcija slepiama, jai sunku užkirsti kelią, nustatyti ir imtis atsakomųjų veiksmų. Tačiau CPO LT vadovybė demonstruoja lyderystę ir tvirtai įsipareigoja įstaigoje stiprinti antikorupcinę aplinką ir užkirsti kelią su veikla susijusiai korupcijai, ją nustatyti ir nedelsiant imtis atsakomųjų veiksmų.

4. CPO LT darbuotojas, kuriam pavesta vykdyti *korupcijos prevenciją ir kontrolę* CPO LT:

4.1. užtikrina Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių korupcijos prevenciją, vykdymą CPO LT;

4.2. vykdo korupcijos prevencijos priemones;

4.3. pagal kompetenciją koordinuoja ir kontroliuoja priemonių įgyvendinimą.

5. CPO LT darbuotojas, kuriam pavesta vykdyti *AVS vykdomosios vadovybės atstovo* funkcijas CPO LT:

5.1. užtikrina, kad veikla būtų organizuojama ir vykdoma vadovaujantis AVS standarto reikalavimais;

5.2. laiku prižiūri AVS vystymą;

5.3. vykdo pagrįstą AVS adekvatumo, rezultatyvumo ir įgyvendinimo priežiūrą;

5.4. stebi jos veiksmingumą;

5.5. teikia CPO LT direktoriui pasiūlymus dėl antikorupcinės veiklos gerinimo priemonių.

6. Skaidrumas yra viena iš CPO LT vertybių, nustatanti, kad veikiamie sąžiningai ir atvirai, pasitikime vieni kitais. Vertinant CPO LT 2022 m. nuolat vykdomos apklausos rezultatus, akivaizdu ir pripažįstama, kad atvirumas visais veiklos klausimais stiprina CPO LT klientų ir darbuotojų pasitikėjimą CPO LT.

7. CPO LT savo veikloje vadovaujasi teisėtumo, atvirumo, bendradarbiavimo ir sąžiningumo, sprendimų objektyvumo ir pagrįstumo, profesionalumo ir visuomenės pasitikėjimo stiprinimo, nuoseklumo principais.

8. CPO LT netoleruoja bet kokių kyšininkavimo, prekybos poveikiu apraiškų, darbuotojų piktnaudžiavimo einamomis pareigomis, vidaus teisės aktais suteiktų įgaliojimų viršijimo, šeimos narių, artimų asmenų, giminaičių bei kitų susijusių asmenų protegavimo.

9. CPO LT priimtinas „nulinės dovanos“ politikos principas, reiškiantis, kad kiekvienas dovanos teikimo ir gavimo atvejis tinkamai įvertinamas ir gautos dovanos apskaitomos¹.

10. CPO LT darbuotojai privalo vengti aplinkybių ir situacijų, kuomet jų privatūs interesai gali sukelti darbuotojo ir CPO LT interesų konfliktą. Visi CPO LT darbuotojai galimus interesų konfliktus privalo deklaruoti teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Apie CPO LT vykdomą korupcijos prevencijos veiklą viešai skelbiama CPO LT internetinės svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“².

12. Pagrindiniai Antikorupcinės aplinkos stiprinimo tikslai ir principai reglamentuojami viešai skelbiamame CPO LT kokybės ir antikorupcinės vadybos politikos apraše³.

13. Skaidrumo politika yra svarbi organizacinės kultūros ir darbuotojų elgesio normų formavimo dalis, todėl visi CPO LT darbuotojai skatinami pranešti apie bet kokius galimus korupcijos požymius ar pažeidimus CPO LT korupcijos prevencijos funkcijas vykdančiam darbuotojui pasitikėjimo elektroniniu paštu skaidrumas@cpo.lt.

14. Fiziniai ir juridiniai asmenys (veiklos partneriai), su kuriais CPO LT sieja sutartiniai, bendradarbiavimo ar kitokio pobūdžio santykiai, taip pat visuomenės nariai kviečiami anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus arba galimai neteisėtus CPO LT darbuotojų veiksmus pasitikėjimo elektroniniu paštu skaidrumas@cpo.lt.

15. Visiems pranešantiems asmenims CPO LT aiškiai ir nedviprasmiškai suteikia visiško konfidencialumo, duomenų apsaugos neatskleidimo garantiją.

¹ <https://www.cpo.lt/wp-content/uploads/2020/12/CPO-LT-darbuotoj%C5%B3-gaut%C5%B3-dovan%C5%B3-reprezentacijai-skirt%C5%B3-dovan%C5%B3-perdavimo-%C4%AFvertinimo-apskaitos-ir-saugojimo-tvarkos-apra%C5%A1as.pdf>

² <https://www.cpo.lt/korupcijos-prevencija-2/>

³ <https://www.cpo.lt/wp-content/uploads/2022/10/CPO-LT-Kokyb%C4%97s-ir-Antikorupcin%C4%97s-vadybos-POLITIKA.pdf>

16. Esant nusikalstamos veikos ar kitų teisės aktų pažeidimų požymiams apie incidentus CPO LT praneša kompetentingoms institucijoms.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

17. Korupcija sietina su biurokratija ir per dideliu reglamentavimo mastu, sprendimų diskrecijos ir atskaitingumo pusiausvyros nebuvimu. Tai latentinis reiškinys, o korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų poveikis įvairioms ekonomikos ir socialinėms sritims paprastai išryškėja tik vėliau susidūrus su korupcijos pasekmėmis.

18. Korupcija yra senas visuomeninis reiškinys, kurio pasireiškimo formoms įtakos turi laikas ir vieta.

19. Korupcija viešuosiuose pirkimuose turi labai svarbių ir skausmingų pasekmių visuomenei, jos nariams ir kultūrai.

20. Viešųjų pirkimų procesas yra ypač svarbus tiek ES, tiek kiekvienos valstybės narės (ne išimtis ir Lietuvos) ekonominiam bei socialiniam vystymuisi, nes būtent viešųjų pirkimų būdu viešojo sektoriaus organizacijos išleidžia apie penktadalį ES šalyse sukuriama bendrojo vidaus produkto. Remiantis OLAF tyrimu 2013 m. birželio 30 d. „Korupcijos požymiai ES viešuosiuose pirkimuose. Korupcijos sukuriama žala viešuosiuose pirkimuose vertinimo metodikos ir kovos su korupcija gairių vystymas“⁴, Europos Sąjungos valstybių narių patiriamų nuostolių dėl korupcijos bei kitų viešuosiuose pirkimuose taikytų sukčiavimo būdų dydis sudarė net 18% bendros visų vykdytų projektų vertės.

21. Pagrindiniai korupcijos veiksnių pasireiškimo rizikos veiksniai nurodomi šie:

- Galimybės – visų pirma, sietinos su vidaus kontrolės sistemos trūkumais ar nepakankamumu;
- Spaudimas – atsirandantis dėl finansinio, socialinio, politinio bei kitokio pobūdžio spaudimo perkančiosios organizacijos atsakingiems atstovams;
- Savęs pateisinimas – dažniausiai socialinio ir/ar psichologinio pobūdžio argumentai teikiami kaip paaiškinimas dėl įvykdytų korupcinio pobūdžio pažeidimų (pvz., „tokio pobūdžio viešųjų pirkimų praktika yra įprasta Lietuvoje ir/ ar mūsų ūkio šakoje“) ar neveiknumo (pvz., „mums nėra priskirtos šios funkcijos“ ir/ar „tokio pobūdžio darbų nėra įmanoma atlikti su esamais finansiniais, žmogiškaisiais ar technologiniais ištekliais“, pan.).

22. CPO LT, įvertindama aukščiau minėtus veiksnius, pagrindinį dėmesį, visų pirma, skiria efektyvioms vidinių viešųjų pirkimų vykdymo skaidrumo ir korupcijos rizikos valdymo

⁴ „Corruption in Public Procurement in the EU. Development of a methodology to estimate the direct costs of corruption and other elements for an EU-evaluation mechanism in the area of anti-corruption“.

priemonėms įgyvendinti bei didina atskaitomybę visuomenei, kontroliuojančioms bei kitoms institucijoms.

23. Stiprinant antikorupcinę aplinką CPO LT, svarbu atsižvelgti į vykdomas CPO LT veiklos sritis:

23.1. Viešųjų pirkimų atlikimą kitų perkančiųjų organizacijų vardu;

23.2. Elektroninio pirkimų centro, skirto neperkančiųjų organizacijų pirkimams, valdymą ir administravimą;

23.3. Centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymą ir informacinių sistemų (elektroninio katalogo) administravimą.

24. CPO LT suinteresuotųjų šalių ir galimų korupcijos rizikų vertinimas, taip, kaip numatyta CPO LT Vadybos sistemų planavimo procedūroje, vykdomas nuolat, tačiau ne rečiau kaip kartą per metus.

25. CPO LT korupcijai reikšmingų rizikų valdymo ir mažinimo priemonės nustatytos Korupcijos rizikų valdymo plane.

26. Kasmetinis korupcijos tikimybės vertinimas ir analizė atliekami atsižvelgiant į vieną ar kelis tuo metu skaidrumo prasme aktualius veiklos sričių procesus. Tokiu būdu nustatomi ir kontroliuojami rizikos veiksniai, galintys turėti įtakos CPO LT veiklai, susijusiais su jos įvaizdžiu bei pasitikėjimu ja, o pagal gaunamus rezultatus didinimas CPO LT veiklos skaidrumas.

27. 2022 m. vykdant Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą⁵ CPO LT atliktos apklausos rezultatai parodė, kad stiprinant antikorupcinę aplinką ir darbuotojų atsparumą korupcijai būtina ir toliau tęsti bendradarbiavimą su Specialiųjų tyrimų tarnyba ir sudaryti sąlygas CPO LT darbuotojams gilinti žinias antikorupcinio švietimo srityje.

28. Vienas esminių CPO LT antikorupcinės aplinkos stiprinimo elementų yra vidinė ir išorinė komunikacija, kurios įgyvendinimo priemonės, periodiškumas ir respondentai nurodyti CPO LT viešinimo ir šios programos įgyvendinimo priemonių planuose.

29. CPO LT antikorupcinio sąmoningumo didinimo ir mokymo tikslas užtikrinti, kad darbuotojai suprastų savo antikorupcinį vaidmenį institucijos veikloje, CPO LT patiriamas korupcijos rizikas, antikorupcijos politiką, su jų pareigomis susijusius AVS aspektus, visus būtinus prevencinius ir pranešimo veiksmus, kurių jie turi imtis dėl bet kokios korupcijos rizikos arba įtariamos korupcijos.

30. Siekiant ilgalaikių tikslų, visiškai eliminuojant korupcijos pasireiškimo tikimybę ir stiprinant antikorupcinę aplinką, CPO LT turi būti įdiegta, sertifikuota ir nuosekliai vystoma AVS ir joje numatytos priemonės.

⁵ https://www.cpo.lt/wp-content/uploads/2022/10/Korupcijos-pasirei%C5%A1kimo-tikimyb%C4%97s-nustatymo-vie%C5%A1ojoje-%C4%AFstaigoje-CPO-LT-apra%C5%A1ymas-2022-m_.pdf

III SKYRIUS

POGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR SIEKIAMI REZULTATAI

31. **Programos tikslas** – stiprinti CPO LT antikorupcinę aplinką ir veiklos skaidrumą.

32. **Programos uždaviniai:**

32.1. didinti CPO LT antikorupcinių įsipareigojimų deklaravimo žinomumą;

32.2. padėti identifikuoti, atskleisti ir sumažinti korupcijos priežastis, galinčias sudaryti sąlygas neskaidriai CPO LT darbuotojų veiklai;

32.3. užtikrinti korupcijos prevencijos reikalavimų įgyvendinimą;

32.4. didinti antikorupcinį CPO LT darbuotojų sąmoningumą ir vykdyti nuoseklų antikorupcinį švietimą;

32.5. sertifikuoti ir vystyti CPO LT AVS.

33. **Įgyvendinant Programą siekiama šių rezultatų:**

33.1. augantis CPO LT klientų pasitikėjimas;

33.2. didesnis CPO LT darbuotojų nepakantumas korupcijai, mažesnė korupcijos pasireiškimo tikimybė;

33.3. antikorupcinės aplinkos ir kultūros vystymas ir plėtojimas institucijos viduje;

33.4. vykdomi nustatyti antikorupcijos reikalavimai.

34. Siekiant tinkamo Programos įgyvendinimo CPO LT, parengiamas programos įgyvendinimo priemonių planas (toliau – Planas) (pridedama), atliekama nuolatinė Plano įgyvendinimo priežiūra.

IV SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA IR ATNAUJINIMAS

35. Kiekvieno lygmens CPO LT vadovams tenka atsakomybė reikalauti, kad antikorupcinė aplinka būtų stiprinama ir AVS reikalavimai būtų taikomi ir kad jų būtų laikomasi atitinkamame padalinyje arba vykdomų veiklų srityje.

36. Visi CPO LT darbuotojai atsako už antikorupcinės aplinkos stiprinimą ir AVS reikalavimų, kurie susiję su jų pareigomis CPO LT vykdomoje veikloje, supratimą, vykdymą ir taikymą.

37. Programos įgyvendinimą koordinuoja, stebėseną ir kontrolę vykdo CPO LT darbuotojas, paskirtas būti atsakingu už korupcijos prevencijos ir kontrolės vykdymą.

38. Siekiant Programos tikslų įgyvendinimo Plane nustatomos korupcijos prevencijos vykdymo priemonės, atsakingi vykdytojai, priemonių įgyvendinimo terminai, laukiami rezultatai.

39. Plane numatomos korupcijos prevencijos priemonės, kuriomis siekiama stiprinti CPO LT antikorupcinę aplinką, pašalinti veiklos trūkumus, dėl kurių gali atsirasti sąlygų korupcijai pasireikšti.

40. Už Plane numatytų korupcijos priemonių įgyvendinimą Plane nustatyti atsakingi priemonių vykdytojai.

41. CPO LT darbuotojas paskirtas atsakingu už korupcijos prevencijos ir kontrolės vykdymą iki kiekvienų metų kovo 1 d. parengia Plano įgyvendinimo metinę ataskaitą už praėjusius kalendorinius metus ir teikia CPO LT direktoriui.

42. Programos nuostatos peržiūrimos ir Plane numatytos priemonės atnaujinamos (jeigu reikia) kas 2 metai. Atsižvelgiant į Programos įgyvendinimo ataskaitų ir (arba) atliktų tyrimų rezultatus, įvykus esminiams CPO LT struktūriniais ar organizaciniais pokyčiams, teisės aktų nustatytą tvarka atlikus rizikos analizę ar kitais atvejais, Programa ir Planas gali būti peržiūrimi ir keičiami anksčiau.

43. CPO LT įsipareigoja nuolat didinti antikorupcinį sąmoningumą ir gerinti AVS tinkamumą, adekvatumą ir rezultatyvumą.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

44. Patvirtinta Programa, Planas ir Plano įgyvendinimo ataskaitos skelbiamos CPO LT internetinės svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“⁶.

45. CPO LT darbuotojai už pareigų, nustatytų šioje Programoje ir Plane, netinkamą vykdymą ar nevykdymą atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

⁶ <https://www.cpo.lt/korupcijos-prevencija/>

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS CPO LT 2023-2025 METŲ ANTIKORUPCINĖS APLINKOS
STIPRINIMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS**

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1 UŽDAVINYS – didinti CPO LT antikorupcinių įsipareigojimų deklaravimo žinomumą				
1.	Ne mažiau kaip 4 informacinių pranešimų antikorupcinė tema parengimas ir platinimas CPO LT katalogo priemonėmis, socialiniuose tinkluose ir viešinimas CPO LT interneto svetainėje.	Komunikacijos projektų vadovas CPO LT darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę	Kasmet	CPO LT antikorupcinių įsipareigojimų deklaravimo žinomumo didinimas ir įstaigos veiklos viešumas.
2.	Ne mažiau kaip 4 informacinių pranešimų, vienlapių, informacinių pranešimų antikorupcinės aplinkos stiprinimo tema CPO LT darbuotojams rengimas, viešinimas ir platinimas.	Vykdomosios vadovybės atstovas (toliau - VVA)		Didėjanti CPO LT darbuotojų kompetencija identifikuojant korupcijos apraiškas ir stiprinant antikorupcinę CPO LT aplinką.
2 UŽDAVINYS – padėti identifikuoti, atskleisti ir sumažinti korupcijos priežastis, galinčias sudaryti sąlygas neskaidriai CPO LT darbuotojų veiklai				
3.	Parengti ir vykdyti CPO LT elektroninio katalogo naudotojų apklausą siekiant nustatyti CPO LT skaidrumo vertinimą.	Komunikacijos projektų vadovas CPO LT darbuotojas,	Kasmet	Gautas CPO LT elektroninio katalogo naudotojų veiklos skaidrumo įvertinimas, nustatytos CPO LT

		atsakingas už		veiklos sritys, kuriose
4.	CPO LT elektroninio katalogo priemonėmis viešinti „Smile“ apklausą siekiant nustatyti perkančiųjų organizacijų ir CPO LT skaidrumo vertinimą.	korupcijos prevenciją kontrolę Planavimo rinkodaros skyriaus duomenų analitikas VVA	ir ir	Nuolat korupcijos tikimybė didžiausia.
5.	Vykdyti aktyvią analitinių duomenų analizę ir elgsenos stebėseną siekiant nustatyti bei prevenciškai užkardyti galimus CPO LT elektroninio katalogo naudotojų korupcinius veiksmus.	CPO darbuotojai CPO darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją kontrolę Planavimo rinkodaros skyriaus duomenų analitikas VVA	LT LT už ir ir	Nuolat Savalaikiai nustatyti ir prevenciškai užkardyti galimi CPO LT elektroninio katalogo naudotojų korupciniai veiksmai.
3 UŽDAVINYS – užtikrinti korupcijos prevencijos reikalavimų įgyvendinimą				
6.	Informuoti CPO LT darbuotojus ir visuomenę apie CPO LT įgyvendinamas priemones korupcijos prevencijos srityje.	Komunikacijos projektų vadovas CPO darbuotojas, atsakingas už korupcijos		Kasmet Didėjantis pasitikėjimas CPO LT, veiklos skaidrumu.

		prevenciją ir kontrolę VVA		
7.	Atlikti CPO LT darbuotojų apklausą, siekiant nustatyti ir įvertinti CPO LT veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Jos pagrindu parengti ataskaitą ir numatyti priemones mažinančias korupcijos pasireiškimo tikimybę.	CPO LT darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę VVA	Kasmet	Sumažinta korupcijos pasireiškimo tikimybė CPO LT veikloje.
8.	Antikorupciškai vertinti ir esant poreikiui atnaujinti, tikslinti CPO LT parengtus teisės aktus dėl spragų ir kolizijų.	CPO LT darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę Teisės ir personalo skyriaus vadovas	Nuolat	Sumažintos objektyvios prielaidos korupcijai atsirasti.
4 UŽDAVINYS – didinti antikorupcinį CPO LT darbuotojų sąmoningumą ir vykdyti nuoseklų antikorupcinį švietimą				
9.	Stiprinti CPO LT darbuotojų skaidrumo vertybių ir antikorupcinės politikos įstaigoje laikymąsi:	CPO LT darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją VVA		Įšaugęs CPO LT darbuotojų antikorupcinis sąmoningumas ir atsparumas galimai korupcijos rizikai. Darbuotojų supratimas savo antikorupcinio vaidmens institucijos veikloje, su pareigomis susijusių
9.1.	<i>Viešinti darbuotojams faktinius skaidrumo pavyzdžius įvykusius įstaigoje;</i>		Nuolat	
9.2.	<i>Vykdyti ne mažiau kaip 2 mokymus tikslu lavinti įgūdžius atpažinti</i>	Teisės ir personalo skyriaus	Kasmet	

	<i>korupcinius veiksnius atliekant darbinės funkcijas;</i>	žmogiškųjų išteklių vadybininkas		AVS aspektų taikymas, paprastesnis ir akylesnis korupcijos atvejų identifikavimas, reagavimas ir prevencinių veiksmų taikymas.
9.3.	<i>Užtikrinti individualių konsultacijų prevencijos galimybę;</i>		Nuolat	
9.4.	<i>Ne rečiau kaip 2 kartus per metus priminti ir informuoti apie CPO LT darbuotojo veiksmus identifikavus galimą korupcijos atvejį.</i>		Kasmet	
5 UŽDAVINYS – sertifikuoti ir vystyti CPO LT AVS				
10.	CPO LT AVS diegimas, palaikymas ir vystymas:	CPO LT darbuotojas,		Stiprinama antikorpacinė CPO LT aplinka ir eliminuota korupcijos pasireiškimo tikimybė.
10.1.	<i>Organizuotas ir atliktas AVS kasmetinio sertifikavimo auditas;</i>	atsakingas už korupcijos prevenciją	Kasmet	
10.2.	<i>Palaikyta ir vystyta AVS.</i>	VVA	Nuolat	